

Kader Risalesi'nde, "seyyiattan kişi mesuldür" denilmektedir. Hâlbuki: "Allah dilemedikçe siz bir şey dileyemezsiniz." ayetine göre, bizim tercihimizde Allah'ın izni ve dilemesi vardır? Öyle ise biz ne şekilde ve niçin sorumluyuz?

Kader; ızdırari ve ihtiyari olmak üzere iki kısma ayrılır.

"**ızdırari kader**"de bizim hiçbir tesirimiz yok. O, tamamen irademiz dışında yazılmış. Dünyaya geleceğimiz yer, annemiz, babamız, şeklimiz, kabiliyetlerimiz ızdırari kaderimizin konusu. Bunlara kendimiz karar veremeyiz. Bu nevi kaderimizden dolayı mesuliyetimiz de yok.

Kalbimizin çalışması, saçlarımızın uzaması, kanımızın temizlenmesi, hücrelerimizin çoğalıp ölmesi gibi sayısız işler bizim irademiz dışında Allah'ın lütfu ve tasarrufu ile devam etmektedir. Bunları irade eden de yaratan da Allah'tır. Kulun iradesi burada da geçersizdir.

İkinci kısım kader ise, irademize bağıldır. Biz neye karar vereceksek ve ne yaparsak, Allah ezeli ilmiyle bilmiş, öyle takdir etmiştir.

Burada hâkim ve müreccih insan iradesidir. Yani bu küçük dairenin idare ve tercihleri tamamen insana aittir. Bu sebeple insan bu dairede olan biten her şeyden mesuldür. Bu dairenin faaliyet alanları ise iman küfür, iyi kötü, hayır şer, günah sevap gibi şeyler arasında seçim ve tercih yapmaktır.

İslam ve Ehlisünnet inancında insan kaderin önünde mahkûm değildir. İnsan kendine verilen cüz'i iradesi ile seçim yapabilir. Öyle ise tercihinin neticesinden de mesuldür.

İnsan iradesine temas eden fiillerin ve amellerin iki boyutu iki yüzü vardır. **Birisi,** fiilin yaratılması ki bu tamamen Allah'a aittir. **Allah'tan başka yaratıcı yoktur. Diğer** ise, fiilin tercih edilmesinde irade ve seçme işidir ki, bu kısım da tamamen insana aittir. **Yani bir fiilin aslını Allah yaratır, vasfını ise insan iradesi ile tayin eder.** O zaman yaratmak Allah'ın, mesuliyet ise insanın olur. Bu hayırda da şerde aynıdır.

Bir de kâinatın ve insanın yaratılışında mutlak irade sahibi Allah'tır. Hiç kimse onun takdirini bozamaz. Her şey onun plan ve programına göre işler. İnsan bu plan ve programda bir değişiklik yapamaz.

"Allah dilemedikçe siz bir şey dileyemezsiniz..." (İnsan, 76/30)

İnsan irade sahibi bir mahluktur ancak istediği her neticeyi elde etmesinde iradesi yeterli değildir. İnsanın kendi iradesine bırakılmış işlerde, insan dilemedikçe Allah o işi yaratmaz. Mesela, insan yürümeyi dilemezse, yerinden kalkmazsa Allah onu yürütmez. Yürümeye karar verirse, Allah da onu yürütür, istediği yöne götürür.

Bazı işler de vardır ki, insan işi yapmaya niyetlenir ve karar verir, ama Allah külli iradesiyle ona izin vermez. Kişi İstanbul'a gitmek için bilet alır, ama rahatsızlanır veya yakınlarından biri vefat eder, o da o menzile varamaz.

Demek ki kişinin bir şeyi irade etmesi, o işin mutlaka meydana geleceği anlamına gelmez. Esas olan Yüce Allah'ın dilemesidir. O dilerse, kul da o işte muvaffak olur.

Yüce Allah dilemezse hiçbir iş vücuda gelmez, hiçbir mahluk vücut sahasına çıkamaz. Bütün havl ve kuvvet ondandır. Her şeyin dizgini onun elindedir.